

אידיוט או לא להיות

כשנכנסים לחדר, איך נזהה את האידיוט ואת האדם החכם ביותר? * כיצד לנהוג כשאחד מילדיך מתאהב באידיוט, או כשאשתך מביטה בך כבאידיוט? * ואם אתה האידיוט - מה הדרך הטובה ביותר להסתיר זאת?

איור: עובדיה בנישו

במסגרת כל מיני סרטונים שנסלחם

אלינו בטלפון מכל עבר, נחשפתי השבוע לדבריו המשעשעים ומעוררי המחשבה של פוליטיקאי אמריקני בשם ג'יי רוברט פריצקר, שהוא מושל אילינוי וגם איש עשיר למדי. פריצקר זה נאם בטקס סיום באוניברסיטה בארה"ב, פתח את נאומו בציטוט של דמות לא חכמה מהסדרה "המשרד" ואמר: "בכל פעם שאני עומד לעשות משהו, אני חושב: האם אידיוט היה עושה את המעשה הזה? ואם התשובה היא כן, אני אמנע מלעשותו". פריצקר המשיך ואמר: "כדי להיות יעיל עם פיסת המידע החשובה הזו, אתה צריך להיות מסוגל לזהות את האידיוט".

הלוואי שהיתה דרך בטוחה לזהות אידיוטים, אבל בניגוד לאינטואיציה, חלק מהאידיוטים די חכמים ויכולים לבלבל אותך עם כל מיני אמירות ומילים מופצצות, שיסתירו את העובדה שמדובר באידיוטים. באופן הזה הם יכולים לעקוף אותך בקידום בעבודה, ויש אפילו מצב שאידיוט ייבחר לנשיא (פריצקר הוא דמוקרטי ויש מצב שהתכוון לטראמפ).

"אם אתה שואף להיות מצליח בעולם הזה, אתה חייב לפתח בעצמך את מערכת זיהוי האידיוטים שלך, והדרך הטובה ביותר לזהות אידיוט היא לחפש את האיש האכזר ביותר בחדר".

בהמשך הוא מסביר שטבע האדם, מאז ומעולם, הוא להגיב באופן שיפוטי או בפחד כלפי מי שמתנהג אחרת ממנו, ושהחידוש הטבעי עזרה לנו לשרוד במהלך ההיסטוריה, כנראה מול חיות טרף וטיפוסים לא סימפטיים. לדעתו, כדי להיות אדיבים עלינו לכבות את האינסטינקט החייתי הזה ולא ללכת אחר המוח שלנו לנוע במסלול אחת. אמפתיה וחמלה הן מצבי הוויה מפותחים, והן דורשות יכולת מנטלית כדי להתגבר על הדחפים הראשוניים ביותר שלנו.

"זה מפתיע", הוא המשיך, "כי איפשהו לאורך הדרך החברה שלנו החלה להאמין שאכזריות היא חלק מאיזו תוכנית על מחור שבת היטב, ושמשמשים בה כדי לאגוד כוח. אמפתיה ורגישות כלפי אדם אחר נתפסות כחולשה, ואנשים רבייהשפעה מסתכלים על האנשים הפגיעים כשבלים בסולם שדורכים עליהם בדרך למעלה. לכן, סיכום המושל המליין, "במהלך שנותי כפוליטיקאי קאי וכאיש עסקים למדתי שהאיש טוב הלב, האדיב, המתחשב, הלבבי, החביב ביותר בחדר, הוא גם החכם ביותר".

יש הרבה אמת בדבריו של המושל. כשיש לך ביטחון עצמי, ניסיון חיים, ואתה לא חושש שמישהו רוצה לקחת ממך את מה ששלך - כמו כסף, כבוד ומעמד - אתה יכול לשחרר להיות אדיב, לבבי ורחוב. אם כי צריך לזכור שהיכולת להיות אדיב וזרמת הכי טוב לאנשים עם הרבה כסף, כמו מר פריצקר, ואני יכול להבין למה לאנשים שגלחמים על חייהם, פרנסתם והישרדותם, קצת פחות דחוף לשרר אצילות ולבביות מול אנשים אחרים.

באופן אישי אני מנהל מערכת יחסים ארוכה ומורכבת עם המילה אידיוט. מצד אחד, אין לי יותר מדי סבלנות לאידיוטים, ומצד שני, כמי שבעצמו כונה לא פעם אידיוט - ולא רק בוויכוח נהגים בכביש - אני בהחלט מזדהה עם קהילת האידיוטים.

כבר כתלמיד בבית הספר היו לי סיבות טובות לחשוב שאני אידיוט: הייתי תלמיד מחורבן, ליצן, וגם לא תמיד הבנתי על מה מדברים, נכשלת בכתביות ודורגתי נמוך במדרג הציונים של בית הספר שעל פיו קבעו מי אידיוט ומי לא. בזמנים ההם המורים לא התחבאו מאחורי מילים מכובסות, ובימי הורים ויתרו על הנימוסים, ואמרו להוריי באופן מפורש שיש להם ילד אידיוט שבתוכו ישוּבץ במגמת אידיוטים, שבמקום בגרות הוא ייצא

משם בסוף עם תעודת אידיוט, שתבטיח שבהמשך החיים כדי שמישהו ייקח אותו לעבודה, הוא צריך להיות ממש אידיוט. עם השנים המדע למד יותר ויותר על המתרחש במוחם של טיפוסים כמוני, ופיתחו תיאוריות על הפרעות קשב וריכוז, קשיי למידה, דיסלקציה ומינחוסים מדעיים שונים שמזכים אותנו מאד שמת אידיוטים. היום, עם התקנת הפוליטיקה, באורח פלא כבר אין במוסדות החינוך אף אידיוט, כולם מאובחנים עם הפרעות עם הרבה אותיות באנגלית - אף שבאופן אישי אני חושב שזה לא סותר, ואני מכיר אנשים שלצד הפרעת הקשב והריכוז שלהם ובלי קשר אליה הם גם באמת אידיוטים.

הצרות מתחילות כשיש לך במשפחה אידיוט - עובדה שלא עומדת להשתנות, כי אצל אידיוטים אין בדרך כלל מגמת שיפור. הרילמה האמיתית מתרחשת כשהבן או כשהבת שלך מתאהבים ומביאים הביתה אידיוט מושלם. אם לא תגיד כלום, בתקווה שהם יבינו לבה, יש סיכוי טוב שהאבה כל כך תסנוור אותם שהם לא ישימו לב. אם, לעומת זאת, תגיד משהו - אתה האידיוט, כי יש סיכוי שלמרות ההערה שלך הם יישארו ביח, והאידיוט יהפוך לחלק מהמשפחה ולאבי נכדיך, אבל הוא לעולם לא ישכח לך את זה, כי זה שהוא אידיוט לא אומר שאין לו זיכרון ארוך.

גברים מתלוננים לא פעם שהם מקבלים מכת הזוג את "המבט", שמשמעו: על פי הדרך שבה טיפלת בילדים/ בכביסה/ בקניות, אין ספק שאתה אידיוט, ואני לא מבינה למה אבא שלי לא אמר לי כלום לפני שהתחתי תנו - איזה אידיוט.

הימים האלה הם תור הזהב של האידיוטים. ובאדיבות הרשתות החברתיות והעובדה שיש מסביב הרבה אידיוטים גדולים מהם, שלכולם יש זכות הצבעה, הם מצליחים להגיע רחוק. לפעמים לא ברור אם חלק ממנהיגי העולם הם גאוני כריזמטיים, או סתם אידיוטים.

אחד הדברים שעוזרים לאידיוטים להתקדם הוא העובדה שכשאתה ממש אידיוט, אתה לא מודע לעניין, משוכנעים שהם מאור הגולה

אחד הדברים שעוזרים לאידיוטים להתקדם הוא העובדה שכשאתה ממש אידיוט, אתה לא מודע לעניין - בכל זאת, אתה אידיוט - כך שחלק גדול מהאידיוטים בכלל לא מודעים לזה ומשוכנעים שהם מאור הגולה.

השאלה היא איך בעולם האידיוט-פרנרלי של היום נדע לזהות מיהו האידיוט. כדי לעזור לנו בעניין הזה, היה מי שאמר שאם נכנסת לחדר ולא זיהית מייד את האידיוט, כנראה האידיוט הוא אתה.

אם אתם עלולים להיחשד כאידיוטים, או חוששים שיעלו עליכם, הטיפ הראשון שלי, כאידיוט ותיק, הוא להקפיד על שתיקה. כנאמר: אף אחד עוד לא הצטער על משפט שהוא לא אמר, ובטח שלא יצא מטומטם מזה.

חז"ל אמרו שהשתיקה יפה לחכמים, אם כי כאן, לטעמי, יש כשל. הרי יש מצב שאתה שותק לא כי אתה חכם גדול, אלא כי אתה אידיוט שמנסה להסתיר את זה. ואז נכון להגיד שהשתיקה יפה גם למטומטמים. בקיצור, תהיו יפים ואידיוטים ותשתקו. אם, לעומת זאת, אתה אידיוט שמבין כי עדיף לו לשתוק כדי שלא יעלו עלי - כנראה אתה לא כזה אידיוט.

גם בשיטוט ברחבי הרשת ובאתרים רבים נראה שיוצאים מנקודת הנחה שאנחנו אידיוטים, אחרת לא היו מבי קשים מאיתנו לסמן בקוביות המוצבות לפנינו באיזו תמונה יש רמזור או קטנוע - וייתכן שבעצם לא מנסים לברוק אם אנחנו לא רובוט, אלא אם אנחנו לא אידיוטים מוחלטים שלא מסוגלים להבדיל בין גשר לחתול. אם כי לדעתי גוגל ופייסבוק כבר יודעים על פי הסטטוסים שלנו, התמונות הרביליות שאנחנו מעלים וכל החומר שהם אוגרים עלינו בריוק איפה אנחנו ממוקמים במדרג האידיוטיות, ובמאגרי המידע שלהם כל אחד מאיתנו מקוטלג באמצעות שתי אותיות:

א.ג - אידיוט גדול

ט.ע - טמבל ענק

מ.פ - מטומטם פורטה

ס.ב - סתום בלחץ

או במקרים קיצוניים: ה.ע.ה.ע.ה - האידיוט עם הברז על הראש. *